

Sygn. akt XII C 511 / 20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 kwietnia 2021 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu XII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia SO Krzysztof Rudnicki**

Protokolant: **Iga Witkowska**

po rozpoznaniu w dniu 09.04.2021 r.

we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa **S. M. i C. M.**

przeciwko (...) **Oddziałowi w Polsce w W.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powodów **121.316,50 zł** (sto dwadzieścia jeden tysięcy trzysta szesnaście złotych, pięćdziesiąt groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi w sposób następujący:

- od kwoty 53.661,78 zł – od dnia 15.05.2020 r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 67.654,72 zł – od dnia 15.07.2020 r. do dnia zapłaty;

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

III. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu.

XII C 511 / 20

UZASADNIENIE

Powodowie S. M. i C. M. wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) w W. Oddziału w Polsce w W. 251.519,36 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia złożenia pozwu (15.05.2020 r.) do dnia zapłaty tytułem nienależnie pobranych rat kapitałowo-odsetkowych w okresie od lipca 2005 r. do listopada 2019 r., ewentualnie zasądzenie od pozwanego 99.119,36 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty tytułem nienależnego świadczenia – nadpłaty rat kapitałowo-odsetkowych, bezprawnie naliczonych i pobranych przez pozwanego w okresie od lipca 2005 r. do listopada 2019 r., a także o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

Powodowie podali, że w dniu 01.06.2005 r. zawarli jako konsumencie na podstawie złożonego dnia 14.04.2005 r. wniosku umowę kredytu mieszkaniowego nr (...), której przedmiotem było udzielenie im kredytu w wysokości 57.575 CHF. Kwota kredytu wyrażona w (...) miała zostać przeliczona na PLN według kursu kupna obowiązującego w dniu uruchomienia kredytu. Powodowie wskazali, że nie mieli żadnego wpływu na warunki umowy, stanowiące podstawę roszczenia, tzn. nie mieli żadnego wpływu na treść klauzul indeksacyjnych, które wraz z całą umową zostały przygotowane przez Bank. Powodowie nie zostali też należycie poinformowani o ryzyku walutowym i o zasadach

ustalania przez Bank kursów walut we własnych tabelach. Nie wyjaśniono im także różnic pomiędzy kredytem udzielanym w złotych a kredytem przeliczanym na franki szwajcarskie.

Powodowie powołali się na stwierdzenie nieważności umowy na podstawie art. 58 § 1 kc z uwagi na brak w umowie essentialia negotii, o których mowa w art. 69 ust. 1 pr. bank.

W treści ww. umowy nie zostało określone zobowiązanie kredytobiorcy do zwrotu określonej kwoty kredytu. Dane dotyczące rat miały zostać przekazane już po zawarciu umowy, a zatem nie mogły być objęte konsensem.

Wobec nieważności umowy doszło do spełnienia świadczenia nienależnego w kwocie 251.119,36 zł podlegającego zwrotowi.

Szczegółowe uzasadnienie stanowiska powodów przedstawione zostało na k. 4-18 oraz 167-183 akt sprawy.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) SA w W. Oddział w Polsce w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów kosztów procesu.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) w W. Oddział w Polsce w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów kosztów procesu.

Podniósł zarzut przedawnienia roszczeń dochodzonych przez powodów.

Przyznał, że strony łączy umowa o kredyt mieszkaniowy waloryzowany walutą obcą. Zaprzeczył natomiast następującym okolicznościom:

- braku przekazania powodom na etapie poprzedzającym zawarcie umowy pełnej i prawidłowej informacji na temat mechanizmu i parametrów waloryzacji kredytu oraz na temat ryzyka kursowego wiążącego się z zawarciem umowy o kredyt mieszkaniowy waloryzowany walutą obcą;
- braku przedstawienia powodom przez pozwanego dokumentacji dotyczącej umowy kredytowej w zakresie udzielania konsumentom kredytów hipotecznych w walucie obcej;
- braku możliwości negocjowania przez powodów warunków umowy w trakcie trwania procedury kredytowej czy też wpływania na jej treść;
- braku indywidualnego uzgodnienia między stronami postanowień umownych dotyczących klauzul waloryzacyjnych; braku możliwości zapoznania się z umową i regulaminem w trakcie trwania procedury kredytowej;
- ukształtowania treści umowy w sposób niejednoznaczny, a także sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszający interesy powodów;
- dowolności pozwanego w kształtowaniu tabeli kursowej.

Pozwany podniósł, że zaciągając zobowiązanie powodowie byli świadomi ryzyka kursowego, przede wszystkim faktu wpływu kursu waluty na wysokość zobowiązania wobec pozwanego oraz wysokość raty, albowiem przed podpisaniem umowy złożyli stosowne oświadczenie w tym zakresie na piśmie. Powodom wyjaśniono kwestię ryzyka związanego z zawarciem umowy o kredyt w walucie obcej. Pozwany przedstawił stosowną informację, zarówno o ryzyku walutowym, jak i zmiennej stopie oprocentowania. Powodowie byli w pełni świadomi istnienia wskazanych ryzyk oraz je zaakceptowali.

Pozwany podniósł, że powodowie nie skorzystali z możliwości zmiany warunków umowy poprzez spłatę kredytu bezpośrednio w walucie CHF.

Pozwany podkreślił, że zasady ustalania kursów zostały określone w regulaminie stosowany przez pozwanego od 07.09.2011 r. Od 16.12.2012 r. regulamin zawierał dokładny opis mechanizmu wyznaczania kursów kupna i sprzedaży dla walut CHF/PLN.

Wskazał, że przez kilkanaście lat powodowie nie kwestionowali ważności umowy ani jej poszczególnych postanowień.

Pozwany zarzucił brak podstaw do kwestionowania ważności umowy kredytu. Podniósł, że wyrażona w CHF kwota kredytu nie podlega zmianom w trakcie obowiązywania umowy (oczywiście z wyjątkiem zmniejszania się jej na skutek sukcesywnej spłaty kapitału). Wskazał, iż w orzecznictwie zdefiniowano i potwierdzono dopuszczalność konstrukcji identycznej z tą, którą pozwany zastosował w umowie zakwestionowanej przez powodów.

Podniósł, że przyjęty w umowie sposób przedstawiania konsumentowi tabel kursowych należy uznać za wystarczający oraz zgodny z prawem.

Następnie podniósł, że na etapie zawierania umowy wyjaśnił powodom mechanizm działania kredytu denominowanego, a także wyraźnie zwrócił uwagę na ryzyko wiążące się ze zmianą kursu waluty obcej w stosunku do złotego.

Wskazał, iż faktem powszechnie znanym jest to, że kurs waluty nie jest wartością stałą, lecz zmienną, zależną od wielu czynników gospodarczych i politycznych i nie jest możliwe określenie jego wartości w przyszłości.

Zakwestionował także traktowanie postanowień umowy kredytu jako abuzywnych.

Szczegółowe uzasadnienie stanowiska pozwanego przedstawione zostało na k. 54-78 oraz 188-192 akt sprawy.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny.

Powodowie S. M. i C. M. w celu sfinansowania dokończenia budowy i wykończenia domu jednorodzinnego potrzebowali środków w wysokości 150.000 zł.

Powódka była zatrudniona w (...) S.A. Zajmowała się obsługą klientów biznesowych. Skończyła studia z zakresu finansów i rachunkowości.

Powodowie postanowili skorzystać z oferty kredytowej (...) S.A.

W dniu 14.04.2005 r. S. M. i C. M. złożyli na formularzu (...) S.A. wniosek o udzielenie kredytu mieszkaniowego w kwocie 150.000 zł, w tym 118.000 zł na finansowanie celu głównego – budowy lub rozbudowy domu jednorodzinnego i jego wyposażenia oraz 32.000 zł na finansowanie celu dodatkowego – spłaty kredytu zaciągniętego w innym banku, udzielonego w CHF, na okres 360 miesięcy, spłacanego 6 dnia miesiąca, ze standardowym oprocentowaniem, spłacanego w ratach malejących, ze standardowym oprocentowaniem, z zabezpieczeniem w postaci hipoteki na kredytowanej nieruchomości, cesji praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości, cesji praw z polisy ubezpieczeniowej na życie w (...), ubezpieczenia spłaty kredytu.

Wniosek przyjęła przedstawiciel Banku A. M..

Podczas rozmowy nt. warunków kredytu powodowie zostali poinformowani, że przedstawiona im oferta jest najkorzystniejsza.

Powodowie byli przekonani, że obsługa kredytu (spłata) będzie dokonywana w CHF. Nie były sporządzane symulacje kredytu w CHF, nie został oszacowany całkowity koszt kredytu. Nie były omawiane zasady ustalania kursów walutowych w Banku.

Ponieważ S. M. była pracownikiem Banku, powodowie uzyskali korzystniejsze oprocentowanie początkowe kredytu – 1,95 % zamiast ok. 2,50 %.

/ dowód: wniosek o udzielenie kredytu mieszkaniowego – k. 97-100; zeznania powódki S.

M. (część.) – e-protokół z dnia 09.04.2021 r. 00:02:49-01:02:46 k. 218-222 i 224;

zeznania powoda C. M. (część.) – e-protokół z dnia 09.04.2021 r.

00:02:47-01:14:12 k. 222-224 /

W dniu 26.04.2005 r. (...) S.A. wystawił powodom promesę kredytową na kwotę 152.400 zł, w tym prowizję i składkę, w walucie CHF, na okres 240 miesięcy, ze spłatą w miesięcznych ratach równych.

/ dowód: promesa kredytowa z dnia 26.04.2005 r. – k. 34-35 /

W dniu 01.06.2005 r. (...) S.A. wydał pozytywną decyzję kredytową.

/ dowód: decyzja kredytowa z dnia 01.06.2005 r. – k. 102 /

W dniu 01.06.2005 r. powodowie złożyli oświadczenie, iż znane jest im ryzyko wynikające ze zmiany kursu waluty obcej w stosunku do złotych polskich, w której wyrażona jest kwota kredytu; o istnieniu tego ryzyka zostali poinformowani w trakcie procedury udzielania kredytu przez doradcę kredytowego.

/ dowód: oświadczenie z dnia 01.06.2005 r. – k. 110 /

W dniu 03.06.2005 r. (...) S.A. w W. oraz S. M. i C. M. zawarli – datowaną na 01.06.2005 r. – umowę kredytu mieszkaniowego nr (...).

Bank udzielił kredytobiorcom na ich wniosek z dnia 14.04.2005 r. kredytu w wysokości 57.575 CHF; kwota kredytu określona w CHF miała zostać przeliczona na złote według kursu kupna CHF zgodnie z Tabelą kursów dla operacji bezgotówkowych w (...) S.A., obowiązującą w dniu uruchomienia kredytu (§ 1 ust. 1).

Kredyt przeznaczony był na (§ 1 ust. 2):

1) pokrycie części kosztów dokończenia budowy budynku mieszkalnego położonego: Z., gm. O., budowanego na działce gruntu nr (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Trzebnicy prowadził KW nr (...),

2) spłatę kredytu mieszkaniowego udzielonego kredytobiorcom przez (...) S.A. na podstawie umowy kredytu nr (...) z dnia 17.09.1998 r.

Część kwoty kredytu przeznaczona na spłatę kredytu mieszkaniowego stanowiła 103 % zadłużenia wskazanego w oświadczeniu (...) S.A. z dnia 04.05.2005 r., celem pokrycia ewentualnych różnic kursowych, opłat z tytułu wcześniejszej spłaty kredytu oraz odsetek naliczonych od dnia wystawienia w/w oświadczenia.

Kredyt udzielony został na zasadach określonych w umowie oraz w Regulaminie Kredytu Mieszkaniowego w (...) S.A. stanowiącym integralną część umowy (§ 1 ust. 3).

Kredyt udzielony został na okres od 01.06.2005 r. do 06.06.2025 r. (§ 1 ust. 4).

Kredyt miał zostać uruchomiony w dwóch transzach, przy druga z nich nie później niż 12 miesięcy od dnia uruchomienia pierwszej (§ 1 ust. 5).

Okres karencji w spłacie kredytu Bank ustalił na 12 miesięcy od dnia uruchomienia pierwszej transzy; w okresie karencji kredytobiorcy zobowiązani byli do spłaty odsetek od wykorzystanego kredytu (§ 1 ust. 6).

W przypadku, gdyby wypłacona kwota kredytu nie pokryła w całości zobowiązania opisanego w § 1 ust. 2, kredytobiorcy zobowiązani byli do pokrycia ze środków własnych różnicy pomiędzy kwotą wypłaconą i kwotą niezbędną do całkowitej spłaty kredytu (§ 1 ust. 8).

Kredytobiorcy upoważnili Bank do pobrania kwoty prowizji przygotowawczej za udzielenie kredytu w wysokości 404,95 CHF oraz kwoty składki z tytułu ubezpieczenia spłaty kredytu w wysokości 483,63 CHF z kwoty kredytu; kwota składki oraz prowizja przygotowawcza miały zostać przeliczona na złote według kursu średniego NBP obowiązującego w dniu ich pobrania; prowizja przygotowawcza i składka z tytułu ubezpieczenia były pobierane najpóźniej w momencie uruchomienia kredytu (§ 2 ust. 3).

Bank zobowiązał się uruchomić kredyt w okresie 1 miesiąca od dnia podpisania umowy w drodze przelewu (§ 2 ust. 4):

- kwoty 12.580,00 CHF – na rachunek nr (...) w (...) S.A. tytułem całkowitej spłaty kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 17.09.1998 r.,

- kwoty 26.105,00 CHF pomniejszonej o kwoty prowizji i składki na rachunek wskazany w pisemnej dyspozycji kredytobiorców,

przy spełnieniu warunków w postaci m.in. ustanowienia zabezpieczenia w postaci weksla in blanco, złożenia wniosku o wpis hipoteki oraz dostarczenia do Banku potwierdzenia jego złożenia, podpisania deklaracji ubezpieczeniowej, podpisania deklaracji zgody na objęcie ochroną ubezpieczeniową, opłacenia składki z tytułu ubezpieczenia na życie w kwocie 74,85 CHF, przedłożenia oświadczenia zawierającego wskazanie rachunku do wypłaty kredytu, dostarczenia prawomocnego decyzji pozwolenia na budowę, dostarczenia kopii dziennika budowy.

Warunkami wypłaty drugiej transzy kredytu w kwocie 18.890,00 CHF były (§ 2 ust. 5 i 7):

- 1) złożenie wniosku o wypłatę transzy,
- 2) dostarczenie dokumentacji zdjęciowej kredytowanej nieruchomości,
- 3) dostarczenie wniosku o wykreślenie z KW hipoteki ustanowionej na rzecz (...) S.A, potwierdzenie przez ten Bank całkowitej spłaty wierzytelności, potwierdzenie rozwiązania umowy cesji praw na rzecz (...) S.A. z umowy ubezpieczenia nieruchomości opisanej w KW nr (...).

Kredytobiorcy zobowiązali się dokonać spłaty kredytu wraz z odsetkami w malejących miesięcznych ratach na rachunek Banku nr (...), w 6 dniu miesiąca (§ 3 ust. 1).

Kwoty rat wyrażane były w CHF, a spłacane po ich przeliczeniu na złote po kursie sprzedaży zgodnie z Tabelą kursów walut dla operacji bezgotówkowych obowiązującym w dniu spłaty raty (§ 3 ust. 2).

Zabezpieczenie spłaty kredytu stanowiły (§ 4 ust. 1):

- 1) wpisane na rzecz Banku:
 - a) hipoteka zwykła w kwocie 57.575,00 CHF zabezpieczająca kwotę kapitału kredytu,
 - b) hipoteka kaucyjna do kwoty 17.272,50 CHF zabezpieczająca kwotę odsetek od kredytu,na nieruchomości stanowiącej budynek mieszkalny położony: Z., gm. O., budowany na działce nr (...), KW nr (...);
- 2) cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości z sumą ubezpieczenia nie mniejszą niż 168.000,00 PLN,
- 3) weksel in blanco z deklaracją wekslową,

4) ubezpieczenie na życie S. M. w Towarzystwie Ubezpieczeniowym (...), z sumą ubezpieczenia nie mniejszą niż 57.575,00 CHF.

Kredyt oprocentowany był wg zmiennej stopy procentowej, która w dniu podpisania umowy wynosi 1,95 % w stosunku rocznym (§ 5 ust. 1).

Zmiana oprocentowania dokonana zgodnie z § 11 ust. 2 i 3 Regulaminu nie stanowi zmiany warunków umowy i nie wymaga jej wypowiedzenia (§ 5 ust. 2).

W przypadku niespłacenia co najmniej jednej raty kredytu zgodnie z harmonogramem Bank miał prawo rozwiązać umowę kredytu z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia; brak spłaty zadłużenia w tym terminie skutkowało naliczaniem odsetek podwyższonych i wszczęciem postępowania windykacyjnego (§ 6 ust. 1).

Regulamin kredytu mieszkaniowego w (...) S.A. przewidywał m.in., że:

- § 2 pkt 21 – Tabela kursów oznacza Tabelę kursów walut dla produktów hipotecznych w (...) S.A.;

- § 7 ust. 3 – dla kredytu udzielonego w walucie obcej – CHF, EUR lub USD Bank stosuje następujące kursy walut:

1) dla uruchomienia kredytu – kurs kupna danej waluty zgodnie z obowiązującą w Banku w dniu uruchomienia kredytu Tabelą kursów,

2) dla spłaty zobowiązań z tytułu kredytu (kapitał i odsetki) – kurs sprzedaży danej waluty zgodnie z obowiązującą w Banku w dniu spłaty zobowiązania Tabelą kursów,

3) dla kwoty prowizji przygotowawczej, opłaty z tytułu ubezpieczenia kredytu, ubezpieczenia niskiego wkładu, ubezpieczenia kredytobiorcy na życie oraz innych zobowiązań wynikających z umowy kredytu – kursy waluty wg zasad określonych w umowie kredytu;

- § 8 ust. 2 pkt 2) – zmiana stopy procentowej nie stanowi zmiany warunków umowy kredytu i może nastąpić w przypadku kredytów udzielonych w CHF, EUR lub USD:

a) zmiany stopy referencyjnej określonej dla danej waluty ustalonej przez Bank na podstawie parametrów rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju, którego waluta jest walutą kredytu,

b) zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju, którego waluta jest walutą kredytu,

c) nałożenia na Bank, przez przepisy prawa powszechnie obowiązującego, obowiązku tworzenia/odprowadzania/utrzymywania szczególnych rezerw, funduszy specjalnych, depozytów lub opłat wynikających z udzielenia przez Bank kredytu.

/ dowód: umowa kredytu mieszkaniowego nr (...) z dnia 03.06.2005 r. – k. 22-23 i

104-105; Regulamin kredytu mieszkaniowego w (...) S.A. – k. 26-27 i

106-108 /

Kiedy powodowie zgłosili się do Oddziału w celu podpisania umowy, wszystkie dokumenty były już przygotowane, powodowie nie mieli dość czasu na szczegółowe zapoznanie się z umową, oczekiwali już inni klienci.

/ dowód: zeznania powódki S. M. (część.) – e-protokół z dnia 09.04.2021 r. 00:02:49-

01:02:46 k. 218-222 i 224; zeznania powoda C. M. (część.) – e-protokół z

dnia 09.04.2021 r. 00:02:47-01:14:12 k. 222-224 /

W dniu 07.06.2005 r. (...) S.A. pobrał z rachunku osobistego powódki 198,69 zł tytułem składki ubezpieczenia na życie (74,85 CHF x 2,6546).

W dniu 09.06.2005 r. (...) S.A. uruchomił pierwszą transzę kredytu w wysokości 97.348,46 PLN z rachunku nr (...) (38.685 CHF) w następujący sposób:

- 32.400 zł – na rachunek nr (...) w (...) S.A.,

- 64.948,46 zł – na rachunek nr (...) S. M..

Bank pobrał przy tym składkę z tytułu ubezpieczenia spłaty kredytu w kwocie 483,63 CHF oraz prowizję za udzielenie kredytu w kwocie 404,95 CHF.

Bank sporządził harmonogram spłaty kredytu w dniu 23.06.2005 r.

W dniu 21.11.2005 r. Bank uruchomił drugą transzę kredytu w kwocie 18.890 CHF w ten sposób, że wypłacił na rachunek osobisty powódki 47.209,73 zł, odliczając spłatę kredytu – odsetki w kwocie 31,00 CHF.

Następnego dnia Bank porządził harmonogram spłaty kredytu.

/ dowód: harmonogram spłaty kredytu z dnia 23.06.2005 r. – k. 29; dyspozycja – k. 30;

harmonogram spłaty kredytu z dnia 22.11.2005 r. – k. 31-33; wyciąg z konta osobistego

– k. 36; zaświadczenie z dnia 19.03.2019 r. – k. 210-216 /

W dniu 15.03.2010 r. strony umowy kredytu mieszkaniowego nr (...) zawarły aneks nr (...) do tej umowy, w którym ustaliły marżę Banku w wysokości 3,00 % oraz stawkę referencyjną 3M-LIBOR i wskazały, że okres obowiązywania stawki referencyjnej rozpoczyna się w dniu poprzedzającym dzień spłaty raty kredytu w pierwszym miesiącu kolejnego kwartału kalendarzowego.

/ dowód: aneks nr (...) z dnia 15.03.2010 r. – k. 24-25 /

W okresie od dnia 06.07.2005 r. do dnia 08.11.2019 r. powodowie spłacili na rzecz (...) S.A., następnie (...) Oddziału w Polsce w W. łącznie 265.874,69 zł tytułem spłaty kapitału i odsetek.

/ dowód: zaświadczenie z dnia 19.03.2021 r. – k. 210-216 /

Pismem z dnia 21.11.2019 r. powodowie skierowali do pozwanego wezwanie do zapłaty 53.661,78 zł z tytułu nadpłaty kredytu za okres od listopada 2009 r. do dnia 30.11.2019 r. w terminie 14 dni.

Pismem z dnia 02.12.2019 r. Bank odpowiedział na wezwanie do zapłaty (doreczone mu 29.11.2019 r.) i poinformował, że kwestionuje wszystkie zarzuty i roszczenia postawione w piśmie jako pozbawione podstaw faktycznych i prawnych.

/ dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 21.11.2019 r. – k. 37-42; pismo z dnia 02.12.2019 r. – k. 43-

46 /

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Powodowie dochodzą zwrotu świadczeń spełnionych na rzecz pozwanego Banku i jego poprzednika prawnego (...) S.A. w wykonaniu umowy kredytu nr (...) z dnia 01.06.2005 r., podnosząc, iż umowa kredytu jest nieważna, a dokonane spłaty kredytu nienależne.

Podstawę prawną zgłoszonych przez powodów roszczeń stanowią przepisy art. 410 § 1 i 2 kc w zw. z art. 405 kc i art. 58 § 1 kc.

Ocena ważności umowy z dnia 01.06.2005 r. wymaga odniesienia się do ogólnych reguł stosunku kredytu bankowego.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29.08.1997 r. – Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Natomiast według art. 69 ust. 2 pr. bank. umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności:

- 1) strony umowy;
- 2) kwotę i walutę kredytu;
- 3) cel, na który kredyt został udzielony;
- 4) zasady i termin spłaty kredytu;
 - 4a) w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu;
- 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany;
- 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu;
- 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu;
- 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych;
- 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje;
- 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Ponadto stosownie do art. 69 ust. 3 pr. bank. w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie; w tym przypadku w umowie o kredyt określa się także zasady otwarcia i prowadzenia rachunku służącego do gromadzenia środków przeznaczonych na spłatę kredytu oraz zasady dokonywania spłaty za pośrednictwem tego rachunku.

Prawo bankowe nie definiuje pojęć kredytu indeksowanego i kredytu denominowanego. Charakter tych umów wykształcił się w praktyce obrotu. Kredyt denominowany oznacza kredyt wyrażony w walucie obcej (w tym wypadku CHF), którego wartość podlega przeliczeniu na złote polskie według kursu z dnia wydania decyzji kredytowej, z dnia zawarcia umowy, z dnia wypłaty (uruchomienia) kredytu albo z innej jeszcze daty; wartość wyrażona w walucie obcej stanowi podstawę do ustalenia wysokości rat spłaty kredytu wskazywanych w harmonogramach płatności, które to raty z kolei każdorazowo podlegają przeliczeniu na złote polskie według kursu z dnia płatności raty, z dnia poprzedzającego dzień płatności raty albo z innej jeszcze daty.

Regulacje dotyczące kredytu denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej zostały wprowadzone do art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 pr. bank. z dniem 26.08.2011 r. na mocy ustawy z dnia 26.07.2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe i niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 165, poz. 984 – tzw. ustawy antyspreadowej). Nie oznacza to

jednak, iż przed tą datą zawarcie umowy kredytu tego rodzaju było niedopuszczalne. Przeciwnie, możliwość zawarcia umowy kredytu zawierającej tego rodzaju postanowienia mieściła się w ramach ogólnej swobody kontaktowania przewidzianej w art. 353¹ kc (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29.04.2015 r., V CSK 445/14; z dnia 22.01.2016 r., I CSK 1049/14).

Zatem kwestionowana przez powodów umowa kredytu nie jest tym samym nieważna tylko dlatego, że jej przedmiotem jest kredyt denominowany do CHF. Natomiast można dopatrzeć się wadliwości tej umowy z uwagi na wadliwość jej konkretnych postanowień.

Jak wynika z art. 69 ust. 1 pr. bank., essentialia negotii umowy kredytu stanowią: oddanie przez bank do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie ściśle określonej kwoty środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel oraz zobowiązanie kredytobiorcy do korzystania z oddanych do dyspozycji środków pieniężnych na warunkach określonych w umowie, do zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz do zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Umowa kredytu stanowi odrębny typ umowy nazwanej. Jest to umowa konsensualna, dwustronnie zobowiązująca, odpłatna. Istotą kredytu jest oddanie środków pieniężnych do dyspozycji kredytobiorcy (co odróżnia kredyt od pożyczki pieniężnej polegającej na przeniesieniu środków pieniężnych na własność) oraz konieczność określenia celu umowy (w przypadku pożyczki wobec przeniesienia własności cel nie ma znaczenia). Uwzględniając powyższe, należy rozważyć istotę łączącego strony zobowiązaniowego stosunku prawnego znajdującego swe źródło w umowie kredytu z dnia 01.06.2005 r.

Według § 1 ust. 1 tej umowy (...) S.A. udzielił powodom kredytu w wysokości 57.575 CHF, przy czym wypłata kredytu miała nastąpić w złotych po przeliczeniu według kursu kupna CHF obowiązującego w Banku w dniu wypłaty z zastosowaniem zasad ustalania kursów walut obowiązujących w Banku. Z kolei spłata kredytu miała być dokonywana w złotych, a kwota spłaty przeliczana z CHF na złote po kursie sprzedaży obowiązującym w Banku w dniu dokonywania spłaty.

Powołane postanowienia wskazują zatem, że strony zawarły umowę, mocą której Bank zobowiązał się przekazać do dyspozycji powodów nieokreśloną sumę złotych polskich mającą stanowić równowartość określonej w umowie sumy franków szwajcarskich. Wartość ta miała zostać ustalona przy zastosowaniu kursu kupna (aktualna tabela kursów) obowiązującego w Banku w dniu wypłaty środków.

Tak skonstruowana umowa nie nosi cech umowy kredytu oznaczonych w art. 69 ust. 1 prawa bankowego, a w konsekwencji jest nieważna na podstawie art. 58 § 1 kc.

Przede wszystkim brak jest w istocie jednoznacznego i stanowczego określenia w umowie sumy pieniężnej oddanej do dyspozycji kredytobiorcy. Umowa stanowi bowiem o udzieleniu kredytu w CHF, ale zastrzega wypłatę kredytu w walucie polskiej oraz spłatę kredytu w złotych polskich. Z żadnego postanowienia umowy nie wynika, aby udostępnieniu kredytobiorcy podlegała suma 150.000 zł wskazana przez powodów we wniosku kredytowym albo 152.400 zł podana w promesie kredytowej i decyzji kredytowej. Ponadto umowa ta przewiduje przeliczenie kwot wypłacanych w dniu wypłaty kolejnej transzy kredytu, czyli odsyła do daty w istocie w umowie kredytu nieskonkretyzowanej.

Zachodzi zatem istotna i zasadnicza sprzeczność pomiędzy określeniem kredytu jako udzielonego w CHF a oddaniem do dyspozycji kredytobiorców (wypłatą zgodnie z przewidzianym w umowie celem kredytu) sumy pieniężnej w PLN. Sumą oddaną kredytobiorcom nie była suma 57.575 CHF. (...) S.A. takiej kwoty nie wypłacił ani bezpośrednio powodom ani (...) S.A. Powodowie wskazali we wniosku kredytowym, że ubiegają się o udzielenie im kredytu w kwocie 150.000 zł, zaś ostatecznie decyzja opiewała na 152.400 zł. Ani z umowy kredytu ani z innych dokumentów nie wynika jednakże, według jakiego kursu (z jakiej daty) zostało dokonane przeliczenie wnioskowanej przez powodów sumy w PLN na sumę w CHF. Kurs ten wynosił 2,6470. W dacie wskazanej w nagłówku umowy (01.06.2005 r.) suma 57.575 CHF stanowiła – według średniego kursu NBP wynoszącego 2,7058 – równowartość 155.786,43 zł. Natomiast w celu udzielenia kredytu w kwocie 152.400 zł przy tym samym kursie wartość w CHF winna wynieść 56.323,45 CHF. W

dacie podpisania umowy – trzy dni później – wskazane wartości wynosiły odpowiednio 154.617,66 zł i 56.749,21 zł wobec kursu NBP wynoszącego 2,6855.

W sytuacji, gdy wartość kredytu wyrażona została we franku szwajcarskim, natomiast wypłata kredytu oraz realnie spłacane raty opiewały na wartości w złotych polskich, kredytobiorca nigdy nie spłaca nominalnej kwoty kredytu, bowiem z uwagi na różnice kursowe zawsze będzie to inna kwota, co więcej, podlegająca stałej zmianie przy każdej zmianie harmonogramu płatności. Cecha ta stanowi znaczące odejście od ustawowej konstrukcji kredytu, której elementem przedmiotowo istotnym jest obowiązek kredytobiorcy dokonania zwrotu otrzymanej od banku sumy pieniężnej.

Stan taki wynika już z zastosowania spreadu walutowego, czyli różnicy między kursem kupna (niższym) a kursem sprzedaży (wyższym). Już w chwili wypłaty kredytu – przeliczonego po kursie niższym – kredytobiorca staje się zobowiązany do spłaty kapitału kredytu w wyższej

wartości – jako przeliczonego po kursie wyższym.

W ocenie Sądu nie zachodziły żadne okoliczności uniemożliwiające dokonanie w umowie przeliczenia walutowego według stanu i kursu z dnia zawarcia umowy i wskazanie sumy kredytu w CHF i PLN.

Następnie należy zwrócić uwagę, że obie transze kredytu zostały przeliczone po innym kursie, kolejno:

- 09.06.2005 r. – 2,5756,

- 21.11.2005 r. – 2,5033.

Taki stan wyłącznie pogłębia niepewność kredytobiorcy co do wysokości zobowiązania wynikającego z umowy kredytu.

W sumie powodowie otrzymali wypłatę łącznie 144.558,19 zł zamiast wnioskowanych 150.000 zł. Z żadnego dokumentu nie wynika, aby Bank ostatecznie zmienił decyzję o przyznaniu powodom kredytu poprzez zmniejszenie jego wysokości i tę decyzję powodom zakomunikował.

Dokonując przeliczenia według średniego kursu NBP, kwoty udostępnione powodom winny wynosić:

- I – 09.06.2005 r. – $97.348,46 \text{ zł} : 2,6342 = 36.955,61 \text{ CHF}$,

- II – 21.11.2005 r. – $47.209,73 \text{ zł} : 2,5701 = 18.368,83 \text{ CHF}$,

tj. łącznie 55.324,44 CHF, a nie 56.655,42 CHF.

Stosując własne kursy CHF Bank zawyżył zobowiązanie powodów, zawyżają saldo kredytu.

W konsekwencji powyższego Sąd podzielił argumentację powodów dotyczącą braku prawidłowego określenia kwoty udzielonego powodowi kredytu oraz braku prawidłowego określenia zobowiązania kredytobiorcy do spłaty kredytu, czyli istotnych elementów umowy kredytu. Braki te oznaczają nieważność umowy kredytu, jako niespełniającej wymogów przewidzianych w art. 69 ust. 1 i 2 pr. bank.

Należy także podzielić argumentację powodów w zakresie abuzywnego charakteru postanowień umowy kredytu odnoszących się do klauzul kursowych.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy; nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Przepis art. 385¹ § 2 kc wskazuje, że jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Wreszcie stosownie do art. 385² kc

oceny zgodności postanowienia z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

W ocenie Sądu, za rażąco sprzeczne z interesem konsumenta oraz sprzeczne z dobrymi obyczajami należy uznać posługiwanie się przez (...) S.A., następnie (...), po pierwsze kursami kupna/sprzedaży CHF ustalonymi jednostronnie przez Bank, pochodzącymi z jego Tabeli kursów, po drugie zaś różnymi kursami dla różnych przeliczeń.

Kurs zakupu i sprzedaży ustalany był przez Bank, który nie wskazał w umowie kredytu metody wyliczania tych kursów, poddającej się weryfikacji. Miernik waloryzacji stosowany do przeliczenia świadczenia pieniężnego winien mieć charakter obiektywny, niezależny od woli jednej ze stron. Natomiast mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22.01.2016 r., I CSK 149/14, OSNC 2016/11/134). Nawet, jeżeli tabele kursowe były sporządzane na podstawie wyjściowych danych transakcyjnych z rynku międzybankowego, niezależnych od banku (np. poprzez system Reuters), to i tak metody ustalania kursów nie były uzgadniane w ramach indywidualnych, jednostkowych umów.

Nie ma przy tym znaczenia podnoszona przez pozwanego okoliczność zmiany regulaminu kredytu poprzez wpisanie do niego zasad ustalania kursów walut. Jak wskazał pozwany, zmiany te dokonane były dopiero w latach 2011-2012, czyli po sześciu latach od zawarcia umowy kredytu. Tymczasem ocena prawidłowości postanowień umowy, w szczególności ich abuzywnego charakteru, następuje według stanu z chwili zawarcia umowy (por. uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20.06.2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019/1/2).

Następnie należy wskazać, że dołączone do odpowiedzi na pozew informacje dotyczące zmiany regulaminu kredytu (k. 112, 114, 116-117) nie zostały opatrzone datami ani też z ich treści nie wynika, aby zostały adresowane do powodów. Dołączenie wyciągu z książki nadawczej (k. 118) jest niewystarczające, gdyż nie sposób zidentyfikować przesyłki wysłanej do powódki dnia 21.06.2016 r.

W dacie uruchomienia kredytu lub poszczególnych transz Bank stosował kurs kupna waluty według Tabeli kursów z dnia wypłaty środków, zaś w dacie spłaty rat kapitałowo-odsetkowych stosował kurs sprzedaży waluty według Tabeli kursów z dnia spłaty. Zastosowanie innego kursu dla przeliczenia kredytu uruchamianego – kursu kupna oraz innego kursu dla przeliczenia kredytu spłacanego – kursu sprzedaży prowadzi do uzyskania przez Bank dodatkowej korzyści finansowej wynikłej z różnicy między tymi kursami. Na tym polega istota tzw. spreadu walutowego. Na potrzeby przeliczenia kredytu do waluty obcej należało przyjąć kurs ustalany według tej samej jednolitej metody – albo każdorazowo kurs kupna, albo każdorazowo kurs sprzedaży albo jakąś postać kursu uśrednionego lub kursu niezależnego od stron umowy, np. kursu ogłaszanego przez NBP z dnia zawarcia umowy oraz z dnia płatności kolejnej raty kredytu. Rozbieżność stosowanych kursów stanowi korzyść wyłącznie dla banku udzielającego kredytu, a nie dla kredytobiorcy będącego konsumentem. Sytuacje tego rodzaju legły zresztą u podstaw dokonania nowelizacji prawa bankowego ustawą tzw. antyspreadową z dnia 26.07.2011 r.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że w aktualnym orzecznictwie sądowym prezentowany jest pogląd, iż klauzule przeliczeniowe zawarte w umowach kredytów indeksowanych lub denominowanych do CHF dotyczą głównych świadczeń stron, jako że określają zobowiązanie banku do wypłaty kredytu oraz zobowiązanie kredytobiorcy do jego spłaty, wobec czego – w sytuacji nieprecyzyjnego określenia tychże świadczeń na skutek eliminacji klauzul niedozwolonych umowę kredytu zawierającą takie postanowienia należy postrzegać jako nieważną (por wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11.12.2019 r., V CSK 382/18).

Pozwany nie wykazał, aby treść umowy kredytu została indywidualnie uzgodniona z powodami. Przeciwnie, widać, że treść umowy w zakresie kwestionowanych postanowień indeksacyjnych stanowi wzorzec opracowany przez Bank – regulamin kredytu. Nawet, jeśli istniała możliwość zapoznania się z wzorcem umowy w domu, choćby nawet powodowie z niej nie skorzystali, nie oznacza to, że umowa została indywidualnie uzgodniona. Pozwany nie wykazał zresztą, aby w okresie pomiędzy dniem 14.04.2005 r. (złożenie wniosku) a dniem 03.06.2005 r. (podpisanie umowy)

przedstawił (przesłał) powodom projekt umowy w celu akceptacji i dokonania ewentualnych zmian. Na podstawie zeznań powodów można ustalić, że postanowienia umowy kredytu nr (...) z dnia 01.06.2005 r. nie zostały z powodami indywidualnie uzgodnione, w szczególności w zakresie dotyczącym klauzul przeliczeniowych, przeciwnie zostały przejęte z wzorca pochodzącego od Banku.

Pozwany nie zgłosił w tym zakresie żadnych wniosków dowodowych, w szczególności nie wniósł o przesłuchanie w charakterze świadka A. M., która przyjmowała wniosek (k. 100).

Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie świadka A. S. oraz D. M., albowiem nie uczestniczyli oni w procedurze dotyczącej kredytu powodom, a jedynie mieliby przedstawić ogólne reguły udzielania kredytu, sposobu funkcjonowania kredytu odniesionego do waluty obcej, zasady ustalania kursów wymiany walut, możliwości wyboru waluty kredytu i jej zmiany, czyli okoliczności nieprzydatne dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy (art. 235² § 1 pkt 2 kpc).

Powodowie zeznali, że zapoznali się z gotową już umową podczas wizyty w Banku w celu jej podpisania. W takich okolicznościach nie sposób mówić o indywidualnym uzgodnieniu poszczególnych postanowień umowy kredytu.

Nie może też mieć decydującego znaczenia podpisanie przez powodów – na formularzu Banku – oświadczenia o ryzyku zmiany kursu walutowego. Należy zwrócić uwagę, że w zakresie klauzul przeliczeniowych kredytobiorcy jedynie oświadczyli, że ryzyko jest im znane. Świadomość istnienia tego rodzaju ryzyka nie jest równoznaczna z wyrażeniem zgodny na zapisy umowy. Ponadto niewystarczające jest jedynie podpisanie oświadczenia, konieczne jest bowiem jednoznaczne i wyczerpujące przedstawienie zasad przeliczeń walutowych i ryzyk z tym związanych.

Nieważność umowy kredytu (...) S.A. o tożsamym wzorcu, jak umowa powodów z dnia 01.06.2005 r., została stwierdzona np. wyrokami Sądu Apelacyjnego w Warszawie: z dnia 13.08.2020 r., VI ACa 315/19; z dnia 27.11.2019 r., VI ACa 248/19.

Brak jest możliwości uzupełnienia luk powstałych w umowie kredytu po usunięciu z niej niedozwolonych postanowień umownych dotyczących przeliczeń walutowych, to zaś prowadzi do nieważności umowy kredytu.

Ponadto należy wskazać, iż w umowie kredytu nr (...) nie zostało jednoznacznie i precyzyjnie oznaczone oprocentowanie kredytu. W § 5 ust. 1 umowy kredytu wskazane zostało jedynie, że oprocentowanie kredytu jest zmienne i w dniu podpisania umowy wynosi 1,95 %. Natomiast według § 8 ust. 2 regulaminu zmiana oprocentowania może nastąpić w przypadku a) zmiany stopy referencyjnej określonej dla danej waluty ustalonej przez Bank na podstawie parametrów rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju, którego waluta jest walutą kredytu, b) zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju, którego waluta jest walutą kredytu, c) nałożenia na Bank, przez przepisy prawa powszechnie obowiązującego, obowiązku utworzenia/odprowadzania/

utrzymywania szczególnych rezerw, funduszy specjalnych, depozytów lub opłat wynikających z udzielenia przez Bank kredytu. Wskazane kryteria nie są dostateczne precyzyjne. Nie wiadomo, co oznaczają parametry rynku pieniężnego i kapitałowego, w szczególności parametry finansowe rynku pieniężnego i kapitałowego, w kraju waluty kredytu.

Brak należytego oznaczenia oprocentowania kredytu stanowi naruszenie art. 69 ust. 2 pkt 5 prawa bankowego. Ponieważ oprocentowanie kredytu jest istotnym elementem umowy kredytu, brak tego elementu oznacza nieważność umowy kredytu.

Reasumując powyższe rozważania, należy dojść do przekonania, iż co do zasady powodowie mogą domagać się zwrotu świadczeń spełnionych na rzecz pozwanego Banku i jego poprzednika prawnego (...) S.A.

Powodowie dokonali wyboru unieważnienia umowy kredytu, nie domagając się jej utrzymania (por. wyrok TSUE z dnia 03.10.2019 r. C-260/18).

Sąd Okręgowy uznał jednak, iż w okolicznościach tej sprawy zwrot świadczenia nie powinien obejmować całej sumy spłaconej przez powodów, a jedynie jej nadwyżkę nad kwotą kredytu otrzymaną od Banku.

Powodowie otrzymali od Banku łącznie 144.558,19 zł na cele wymienione w umowie kredytu (czyli bez prowizji i opłat pobranych przez Bank na swoją rzecz). Spłacili łącznie 265.874,69 zł, czyli 121.316,50 zł więcej.

Sąd Okręgowy dostrzega, iż w orzecznictwie sądowym dotyczącym zwrotu świadczeń spełnionych w wykonaniu nieważnych umów kredytu, w szczególności umów kredytu indeksowanego lub denominowanego do CHF powszechnie przyjmowana jest tzw. teoria dwóch kondycji, czyli samodzielnych roszczeń obu stron nieważnej umowy kredytu. Bankowi przysługuje zwrot sumy udostępnionej kredytobiorcy, zaś kredytobiorcy zwrot sumy dokonanych na rzecz Banku spłat. Zostało to potwierdzone uchwałą składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 07.05.2021 r., III CZP 6/21.

Z uwagi jednakże na postawę powodów zaprezentowaną w ich zeznaniach, Sąd doszedł do przekonania, iż żądanie przez nich świadczenia stanowiącego równowartość środków, przy pomocy których zostały zaspokojone ich potrzeby związane z celem kredytowania, narusza zasady współżycia społecznego (dobre obyczaje).

Powodowie nie wykorzystali w pełnym zakresie możliwości przygotowania się do zawarcia umowy kredytu, jak również do spłaty kredytu.

Sąd uznał zeznania powodów, w szczególności powódki S. M. za w znacznej części niewiarygodne.

Powódka była pracownikiem (...) S.A. Z tego względu musiała mieć wiedzę, że Bank stosuje swoje tabele kursowe, w których wskazane są kurs kupna i kurs sprzedaży, że tabele te zmieniają się codziennie. Mogła te tabele sprawdzić w każdej chwili. Nie chodzi przy tym o same zasady ustalania kursów, ale o istnienie tabel. Niewiarygodne są zeznania powódki co do tego, że dochodziło do debetów z uwagi na brak możliwości jednoznacznego określenia wysokości raty w PLN. Wystarczyło sprawdzić tabelę w dniu poprzedzającym dzień spłaty, przeliczyć wg kursu sprzedaży Banku i dodać 10 %. Taki model postępowania przyjęło wielu kredytobiorców walutowych. Dla pracownika Banku nie powinno to stanowić żadnej trudności. Co więcej, znając wysokość raty w CHF na podstawie harmonogramu, powódka mogła przeliczyć ratę według aktualnego kursu i wpłacić pieniądze gotówką, będąc w pracy.

Następnie nie sposób przyjąć, że powódka nie miała żadnej możliwości zapoznania się ze wzorcem umowy, wystarczyło poprosić kogoś zajmującego się udzielaniem lub obsługą kredytów o przykładowy formularz umowy. Nie można przyjąć także, aby nie miała dostępu do regulaminu kredytu. Niewiarygodne jest, aby powodowie tego regulaminu nie otrzymali. Powódka powinna wiedzieć, że do umów kredytowych sporządzane są regulaminy, które powinny zostać udostępnione wraz z umową kredytu. Tak samo powódka mogła w każdej chwili przed podpisaniem umowy wypytać o szczegóły, także uzgodnienie dłuższego, dogodnego czasu spotkania na podpisanie umowy nie powinno przedstawiać większych trudności.

Zupełnie niewiarygodne jest też twierdzenie, że powodowie byli przekonani, iż zawrą umowę kredytu o w pełni walutowym charakterze. We wniosku kredytowym została wskazana suma 150.000 zł, a nie jakakolwiek suma w CHF.

Powódka była pracownikiem Banku, a także, jak wskazała, skończyła studia na kierunku finanse i rachunkowość. Miała zatem większą orientację niż przeciętny kredytobiorca.

Dodatkowo, jak wynika z zeznań powodów, z uwagi na zatrudnienie powódki uzyskali korzystniejsze oprocentowanie początkowe kredytu – 1,95 % zamiast ok. 2,50 %, czyli znajdowali się w korzystniejszej sytuacji niż typowi kredytobiorcy stanowiący większość klientów Banku.

Nie można oprzeć się wrażeniu, iż powodowie, zwłaszcza powódka, niejako na siłę próbują przedstawić się jako osoby niezorientowane, nieporadne, przymuszone przez Bank, ponaglone, nie mające żadnej wiedzy, nawet możliwej do uzyskania w związku z zatrudnieniem powódki. Takie podejście nie może znaleźć akceptacji.

Nawet konsekwentnie wywodząc swoje roszczenia z nieważności umowy kredytu, powodowie nie powinni być premiowani brakiem konieczności rozliczenia tych środków, które zostały im przekazane i spożytkowane na zamierzone cele.

Za nietrafny należy uznać zarzut przedawnienia roszczenia. Pozwany zarzutu tego w żaden bliższy sposób nie uzasadnił.

Ponieważ zobowiązanie do zwrotu świadczenia nienależnego jest zobowiązaniem bezterminowym, którego wymagalność zależy od wezwania do zapłaty, zastosowanie znajduje art. 120 kc, zgodnie z którym, jeżeli wymagalność zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Należy zatem rozważyć, kiedy powodowie mogli najwcześniejszym skierować do pozwanego wezwanie do zapłaty. W ocenie Sądu Okręgowego stan taki zaistniał wówczas, gdy pojawiły się w opinii publicznej, w prasie, itp. szerzej prezentowane poglądy co do możliwości wadliwości umów kredytów indeksowanych lub denominowanych do CHF, czy też po wejściu w życie ustawy antyspreadowej, a zatem około 2011 roku. W przypadku konsumentów istotny jest ich stan świadomości co do wadliwości umowy z powodu jej wadliwych lub nieuczciwych warunków (por. wyroki TSUE: z dnia 05.03.2020 r., C-679/18; z dnia 09.07.2020 r., C#698/18 i C#699/18; z dnia 22.04.2021 r. C-485/19). W takim wypadku do dnia wniesienia pozwu nie minął okres 10 lat.

Można jeszcze dodać, iż powodowie nie wnioskowali o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego; pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie tego wniosku chyba „z przyzwyczajenia”.

Z powyższych względów Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów 121.316,50 zł należności głównej.

Zobowiązanie do zwrotu świadczenia nienależnego należy do tzw. zobowiązań bezterminowych, w których termin spełnienia świadczenia nie jest z góry oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, wobec czego spełnienie winno nastąpić niezwłocznie po wezwaniu do wykonania zgodnie z art. 455 kc. Niezwłoczne spełnienie świadczenia pieniężnego w rozumieniu art. 455 kc oznacza z reguły spełnienie go w terminie 14 dni (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.05.1991 r., II CR 623/90; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 20.03.2012 r., I ACa 191/11).

Przed wszczęciem procesu powodowie wezwali pozwanego do zapłaty 53.661,78 zł pismem z dnia 21.11.2019 r., doręczonym dnia 29.11.2019 r. W dacie wniesienia pozwu pozwany pozostawał w opóźnieniu z zapłatą tej kwoty. Natomiast w dalszej części za skuteczne wezwanie do zapłaty może zostać uznane dopiero doręczenie pozwanemu odpisu pozwu, co nastąpiło dnia 30.06.2020 r. (k. 52). Tym samym pozwany znalazł się w opóźnieniu co do dalszej kwoty 67.654,72 zł od dnia 15.07.2020 r.

Zatem należne powodom odsetki za opóźnienie na podstawie art. 481 § 1 kc podlegają naliczaniu:

- od kwoty 53.661,78 zł – od dnia 15.05.2020 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 67.654,72 zł – od dnia 15.07.2020 r. do dnia zapłaty.

W pozostałym zakresie powództwo jako nieusprawiedliwione podlegało oddaleniu.

Powództwo zostało uwzględnione w 48,23 % (121.316,50 zł z żądanych 251.519,36 zł). Koszty procesu po stronie powodów obejmują: opłatę od pozwu – 1.000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika – 10.800 zł, opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł, tj. łącznie 11.817 zł, z czego 48,23 % wynosi 5.699,34 zł. Koszty procesu po stronie pozwanego obejmują: wynagrodzenie pełnomocnika -10.800 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł, tj. łącznie 10.817 zł, z czego 51,77 % wynosi 5.599,96 zł. Różnica na rzecz powodów wyniosłaby niecałe 100 zł (czyli mniej niż 1 %). W takiej sytuacji – stosownie do art. 100 kpc – koszty procesu zostały wzajemnie zniesione.

Mając powyższe na uwadze, Sąd podjął rozstrzygnięcia zawarte w sentencji wyroku.